СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 243. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 12-го грудня 1945. No. 243. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, December 12, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

РОБІТНИКИ САМІ МАЮТЬ ПЛАТИТИ КАРУ ЗА НЕЗАКОННИЙ СТРАЙК

У переговорах з підприємством Форд Мотор Компані в Дітройті юнія автомобілевих робітників в Дітройті зголосила проєкт відшкодування для підприємства за незаконний страйк. Проєкт передбачує, щоб самі робітники платили кару по 3—5 долярів денно за незаконний страйк. Кару малаб відтягати компанія з платні. Провідники незаконного страйку, на підставі проєкту, малиб бути відправлені з роботи, а так само й ті робітники, які аґітують за „диким" страйком, тобто таким, що повстане вчасі тривання контракту. З другого боку малиб платити кару теж і такі представники підприємства, які своєю поведінкою супроти робітників або вітвертою аґітацією провокувалиб робітників до незаконного страйку.

Дженерал Моторс цофає підвишку платні.

Підприємство Дженерал Моторс Компані в Дітройті скасувало теперішній контрак з юнією і цофнуло підвишку платні на 10%, яку заповіло було безпосередно перед вибухом страйку у своїх фабриках тому 20 днів. — У Вашинґтоні президент Труман заповів, що назначить раду для устійнення фактів у спорі між Дженерал Моторс і страйкуючими робітниками. — Страйкарі відбули демонстрацію в формі масового пікетування фабрик Дженерал Моторс. Явилося 20,000 пікетів, одначе не було спроби здержати вільний доступ урядовців до адміністраційного будинку.

ЛУЇС НАЗИВАЄ ПРОВІДНИКІВ ЮНІЇ ДУРНЯМИ.

У переслуханню перед конґресовим комітетом в справі законопроєкту для обмеження страйків заявив предсідник майнерської юнії Джан Дж. Луїс, що провідники юнії автомобілевих робітників є дурнями, коли вони викликали страйк при кінци року, бо тим вони лише помагають компанії Дженерал Моторс виказати більші зиски. Це тому, що через страйк компанія викаже перед податковими властями, що вона потерпіла втрату і їй відпишуть податок. Водночас Луїс заявив спротив проти назначування ради для устійнювання фактів, як цього домагається президент Труман. Ерик Джансон домагався, щоб закон не вимагав предкладання книжок у спорі між робітниками і підприємцями.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИПРОБУВАННЯ БОМБИ НА МОРЮ.

Департаменти армії й фльоти оприлюднили, що вони роблять спільні приготування до вибуху атомової бомби на морю і під морем, щоб випробувати наслідки такого потрясення. Для випробування вживають воєнних кораблів переможеної Німеччини й Японії. Місця ні часу не подано, але пороблено всякі можливі приготування, щоб зібрати як найбільші дати про вислід такого бомбардування.

Це оприлюднення прийшло в кілька годин після того, як у конґресовій комісії для контролі атомової сили переведено основну дискусію над небеспекою і користями атомової сили. Знавці виказували, що Росія має найбільше можливостей використати цю силу на випадок перегонів у зброєнню між державами.

РАДА ДЛЯ СОВЄТСЬКОЇ ПРИЯЗНИ НЕ ХОЧЕ ПОКАЗАТИ ЗАПИСОК.

Конґресовий комітет для Неамериканських Затій зажадав від Краєвої Ради Американсько-Совєтської Приязни прислати записки із своєї діяльности для провірки. Предсідник цеї ради, Корлис Ламонт, вислав лист до предсідника комісії, конґресмена Джана С. Вуда, з заявою, що не дасть книжок, бо „не розуміє, як наша праця для американсько-совєтської співпраці може вважатися за неамериканську діяльність". Коли комісія подала думку, щоб вислати окремого післанця для провірки книжок цеї ради, Ламонт відповів, такий поступок вже самий собою підкопав би приязні відносини між Америкою й Совєтами.

ГУВЕР ПРО ДІЯВОЛЬСЬКІ ЗАТІЇ КОМУНІСТІВ.

На Міжнародній Конференції Начальників Поліції в Маямі, на Флориді, представляв голова Федерального Бюра Інвестиґацій великі розміри злочину, які розвиваються тепер в Злучених Державах. Головну свою увагу присвятив він американським комуністам, які, на його думку, є „розсівачами диявольського знищення. Вони зосереджують свої змагання на те, щоб викликати замішання і розбити суспільність тим, що обсмаровують як „фашистів" поступові департаменти поліції, само Бюро Інвестиґацій і інші американські установи на те, щоб закрити свої негодяйські цілі".

Підсекретар Дін Ачесон заперечує твердженням Горлія про махінації в китайській політиці

На переслуханню сенатської комісії явився підсекретар стейту Дін Ачесон, щоб подати свої помічення в справі закидів бувшого амбасадора до Китаю, Петрика Горлія. Ачесон заперечив, начеб він, чи хто інший у департаменті стейту, нарочно шкодили американській політиці в Китаю, або „розбили" американську політику в Ірані, як це твердив Горлі. На спростування тверджень Ачесона покликала комісія ще раз Горлія і прийшло до гарячої виміни слів. Комісія має зійтися на екзекутивну нараду, щоб вирішити долю дальшого слідства в справі заграничної політики. Предсідник комісії закордонних справ у сенаті Тамес Конелі, на підставі дотеперішних доказів приходить до висновку, що комісія не буде переводити допитів для провірки відносин у департаменті стейту.

ТИСЯЧНІ ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКУ ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ

В Адміністрації „Свободи" зложив нюйорський бизнесмен Василь Пуйда тисячу долярів на акцію Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету. Вслід затим другий бизнесмен, а це Калина Лисюк з Донелен, Н. Дж., телефонічно заявив, що він дає теж тисячку долярів на тусаму ціль. Є це вислід дискусії між обома згаданими бизнесменами на окружній нараді, скликаній на четвер, 6. грудня, нюйорським Обєднаним Комітетом Українсько-Американських Товариств для зясування найновіших успіхів З. У. А. Допомогового Комітету д-ром В. Ґаланом. Після промови д-ра Ґалана п. Пуйда подав плян приспішення збірки одіжи через висилання окремих троків по хатах в поодиноких місцевостях і піддав думку, щоб цей плян сфінансували наші бизнесовці. Приявний на нарадах Калина Лисюк заявив, що він дасть від себе тисячку на цю акцію, коли внескодавець дасть таку суму від себе. Тоді п. Пуйда заявив, що дасть свою тисячку. Тисячка п. Пуйди наспіла в понеділок, 10. грудня, а з тим і чек п. Лисюка став важний.

ПРЕЗИДЕНТ НАЗНАЧИВ ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ

Президент Труман назначив суддю Джозефа С. Гочесона з Тексасу американським предсідником Анґльо-Американської Комісії для складення плянів, як перевести жидівську іміґрацію до Палестини. Усіх членів комісії має бути 12. Між американськими членами є теж бувший підсекретар стейту Вилйем Филипс. Звіт комісії має бути зладжений у трьох місяцях.

Поділ Росії на різні держави в плянах Розенберґа, виявлених у Норемберзі

В кореспонденції Тані Лонг з Норемберґу до часопису Ню Йорк Таймс пишеться про виявлені документи націстівського верховода, Алфреда Розенберґа, між якими є теж виготовлений ним плян поділу Росії. Таким поділом думали націсти позбутись назавжди загрози збоку Росії. Отже Розенберґ запропонував поділити Росію принаймні на сім „національних" або „ґеоґрафічних" держав з такими їхніми центрами: Росія з Москвою, Білорусь з Мінськом або Смоленськом, Україна й Крим з Києвом як центром, Донська область з Ростовом як столицею. А далі подає ще такі области чи держави: Естонія, Латвія, Литва, Кавказ і Азійська Росія. В балтійських державах малиб осідати в будуччині німці й тому доражує Розенберґ очистити їх з „непожаданих елементів". Розенберґ розумів під тим в першу чергу латвійську інтеліґенцію. А далі, пропонував Розенберґ, моглиб там осідати данці, норвежці, голяндці та анґлійці, які сталиб за які дві ґенерації німцями. Пропозиція передбачувала евентуально незалежну Україну, яка разом з Донською областю і Кавказом творилаб Чорноморський Союз, що мав би держати око над Москвою і запевнити на сході Великій Нмеччині життєвий простір. Кореспондентка ще додає, що як відчитувано цей документ на суді, то Рудольф Гес, що прислухувався тому, потакував постійно головою в такий спосіб, якби хотів тому всьому приплеснути.

НІМЦІ ВИЗНАЛИ АЙЗЕНГАВЕРА „НАЙБІЛЬШИМ ҐЕНЕРАЛОМ"

Ґен. Ервін Лягавзен, з німецької розвідки, якого аліянтська прокураторія вживає як важного свідка в процесі проти 20 передових націстів як воєнних злочинців, заявив в Норемберзі представникам Асошіейтер Прес, що німецький ґенеральний штаб вважав ґен. Двайта Айзенгавера найбільшим ґенералом другої світової війни. А це за його плянування, відвагу і величину повновластей. Ґен. Патон був знов першим, коли іде про команданта на полю бою. По Айзенгавері стояли такі ґенерали: маршал Жуков, полєвий маршал Монтґомері, ґен. фон Манштайн. З французів ґен. Вейґанд міг був розвинути свої талани, якщоб Франція була не піддалась. Теж казав Лягавзен, що німці спочатку недоцінювали американських вояків, беручи їх за „добре вигодуваних грачів у мяча", але скоро пізнали, що вони помилялись.

ВЕЙВЕЛ І ҐАНДІ КОНФЕРУВАЛИ В КАЛЬКУТІ

Лорд Вейвел, віцекороль Індії, розмовляв з Моґандасом К. Ґанді яку годину, а потім промовляв про те, що Індія має тепер золоту нагоду добитись повної політичної свободи, бо таке є справжнє бажання британського уряду і народу. Але, казав Вейвел, це можна осягнути тільки шляхом мирної кооперації й терпеливости.

ВИНИЩУЮТЬ ЯПОНСЬКІ ДОСЛІДИ НАД АТОМОВОЮ БОМБОЮ.—На образку бачимо, як наладовують троки апаратами, що служили японцям для дослідів над атомовою бомбою. Мають їх кинути в море. Американські науковці назвали це „вандалізмом", та ґен. МекАртур мав виправдувати себе інструкціями з Вашинґтону.

ҐЕРІНҐ ПЛЯНУВАВ БОМБАРДУВАННЯ НЮ ЙОРКУ ВЖЕ В 1938 РОЦІ

З тайних документів, що їх предкладає прокураторія Міжнародному Мілітарному Трибуналови в Норемберзі, виходить, що Гітлер плянував в 1940 році напад на Злучені Держави, як тільки скінчить з підбиттям Европи. А Ґерінґ думав про бомбардування Ню Йорку вже в 1938 році. Ото промовляв він тоді до промисловців летунського знаряддя і дорікав їм, що ще не випродукували до цього часу бомбера, що міг би видержати тягар з пять тон вибухових матеріялів і довезти їх до Ню Йорку, „щоб замкнути губи aроґантським людям, що там живуть".

ЗНАЛИ ПРО ВІЙНУ ЯПОНІЇ З АМЕРИКОЮ.

На суді в Норемберзі виявлено з тайних актів, що Японія повідомила Німеччину та Італію чотири дні перед нападом на Перл Гарбор про те, що піде війною проти Злучених Держав. Сталося отже, коли іде про Німеччину, те, до чого вона від довшого часу тоді змагала і що Японії пригадувала через свого амбасадора майже кожного дня.

БУЛИБ ЗАНЯЛИ ІСЛЯНДІЮ І ҐРЕНЛЯНДІЮ.

Ще заки президент Рузвелт був рішився на те, щоби заняти Ісляндію і Ґренляндію, ці острови на Атлянтику були вже в плянах Гітлера, щоб їх забрати в німецьке посідання. Він навіть приказав німецькому ґенеральному штабови виробити пляни щодо такого загарбання. Ті острови мали бути, згідно з пляном Гітлера, підготовкою до нападу на Злучені Держави. Таке виявлено на суді в Норемберзі.

ДОБРЕ ВИРАХУВАВ!

Виявилося в часі розправи проти націстівських верховодів в Норемберзі, що сер Стафорд Крипс, британський амбасадор у Москві, вирахував докладно, коли Німеччина заатакує Совєти. Заповів це шість днів скорше, заки самі німці рішилися остаточно на ту дату, себто на день 22. червня 1941. Спершу німці плянували заатакувати Совєти 24. травня, але мусіли змінити дату через воєнні події на Балкані.

ОСТЕРІГАВ НІМЕЦЬКИХ ПРОМИСЛОВЦІВ.

Герман Ґерінґ, промовляючи в 1938 році до німецьких промисловців, остерігав їх перед відповідальністю за вислід війни. Казав, що якщоб Німеччина програла війну, то вони будуть відповідальними за війну перед Аліянтами в такий самий спосіб, як і уряд, та що їм ніщо не поможе, коли будуть пробувати виправдувати себе, що вони не належали до націстівської партії, ні не хотіли війни.

БРИТІЙЦІ ПРОТИ ПОЗИЧКИ.

З Анґлії звідомляють, що росте опозиція проти американсько-анґлійського договору в справі позички. І то як серед послів в парляменті, так і серед загалу. Кажуть, що цей договір позбавляє Британію контролі над своєю власною валютою та зобовязує її до такого, чого вона не може виконати.

ҐЕН. ПАТОН СПАРАЛІЖОВАНИЙ.

Стан здоровля ґен. Джорджа С. Патона мол. є критичний. Наслідком автомобилевого нещасливого випадку з минулої неділі є фатальні. Нарушення хребетного стрижа спричинило цілковите спаралізовання від шиї вділ. Його дружина відлетіла зі Злучених Держав літаком до Парижа, звідки її відставлять до шпиталю в Гайдельберґу, де лежить ґенерал.

В АЗЕРБЕЙДЖЕНІ ГІРШЕ.

В Тегерані, столиці Ірану, повно різних поголосок про нові вбивства в Азербейджені та скріплення там совєтської залоги. А теж, що повстанці, члени Демократичної Партії (комуністи), заняли три нові міста, всі на границі між Іраном і Совєтами. Уряд взиває чужі сили покинути якнайскорше Іран, а теж підкресляє, що непорозуміння між Совєтами і Іраном думає вирівнувати тільки через безпосередні пертрактації з Совєтами.

ПОШАНУВАЛИ РУЗВЕЛТА.

Паризька Академія Моралі й Політичних Наук, що по визволенню Франції вибрала президента Рузвелта своїм членом, тепер пошанувала його память ще знагоди річних зборів. При тому згадали, що між членами Академії є такі славні американці як Емерсон, Теодор Рузвелт, Вилйем Джеймс та Вудров Вилсон.

„НЕМА КОРАБЛІВ, НЕМА ГОЛОСІВ".

Це тепер такі кличі, що курсують між американськими вояками в Манілі, на Филипинах. Це акція, що звернена проти тих членів конґресу, що не штурмують уряд, щоб чимскорше відставив вояків з Пацифіку домів. Інша ґрупа вояків створила орґанізацію, що зве себе „Юнією тих, що хочуть зараз вертати домів".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КНИЖКА ЯК РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

В тяжких воєнних часах, коли стільки доводилось терпіти через очернення та брехні ворогів визволення українського народу спід окупантів, вдалося американським українцям доконати великого й доброго діла: Видано англійською мовою декілька цінних книжок про український нарід, його політичні та національні змагання, його історію та культуру.

Таким чином маємо вже те, чого ми десятками років домагались, а що було конечно потрібне хочби вже зогляду на наше молоде покоління.

Отже є вже такі книжки.

Є про українську історію спід пера такого авторитету як М. Грушевського, у першокласнім виданню Єйлського Університету, а в обрібці професорів американських університетів. Тої книжки розійшлося досі біля 3,000 примірників, включно з тим, що є вона в кілька сот бібліотеках і школах, а теж і серед американців не-українського походження.

Скільки з цього припало на українські хати, на українську молодь в Америці? Хай кожний сам обрахує. А в першу чергу хай розглянеться по своїй хаті, чи знайде ту книжку в себе. А як не знайде, так хай подумає над тим, що тепер вертає з війни син, зять, чи внук, а може дочка і внучка, що тої книжки не бачили і про неї не чули. Чи не треба би зробити їм цього року на Різдво дарунок з такої книжки як Історія України Грушевського?

Або берім таку книжку як Українська Література проф. К. Манінґа? Чи не повинна вона бути у кожній хаті? Чи не надається вона на культурний, різдвяний презент американцеви чи американці? Або книжка Вилйема Генрі Чемберлина про Україну? Стільки десяток літ ждали ми на появу такої книжки, що булаб спід пера одного з найліпших американських журналістів і знавців сходу Европи, та ще видана одним з найбільших і найстарших видавництв в Америці! Вкінці цього діждались. Та між американськими українцями нема може й тисячі примірників цеї книжки! А прецінь вона так добре надається на лектуру для нашої молоді й для американців взагалі. А чи книжка про Богдана Хмельницького, видана в невеликому числі, чи не повинна була досі розійтися? Не будемо вираховувати усіх книжок, бо вони є в списках, що їх оголошується, але можнаб ще згадати і про різдвяний дарунок з українських книжок, чи з такої книжки як Альманах У. Н. Союзу, чи з пренумерати „Свободи", або хоч тільки „Юкрейніен Віклі", а далі „Юкрейніен Квортерлі", журналу, що служить для розголошування української справи і правди про Україну й український нарід.

Усе, що досі видано про Україну, є ще невистарчальним. Ще треба багато дечого видати, щоб представити англійською мовою український нарід у повноті, як нарід культурний, моральний і свободолюбний та демократичний. Та це буде можливе, якщо подбаємо, щоб розійшлося те, що вже надбано. Різдво це добра пора на те!

Вашинґтон, а не Кремль!

Комуністичні „цуцики" з У. Щ. Вістей зачинають знов давати американським українцям лекції американського патріотизму. З одного боку — на давний лад — день за днем повторяють давні брехні про український визвольний рух. А з другого пробують залякувати українське громадянство, щоб не складало жертв для „гітлерівців" і „фашистів" та не слало ніяких делеґатів на проголошений конґрес у Вашинґтоні, що то його скликує Конґрес Американських Українців, бо то ніби є якісь доходження урядові, тощо. При чому покликуються на брехні таких большевицьких „консерватистів" як Дж. С. Меткелф з нюйорського „Геральд Трибюн". Як бачимо, давний большевицький трик.

Американські українці, що їх політичним висловом є Конґрес Американських Українців, відомі з цього, що сповнюють свої обовязки супроти свого краю якнайревніше. Це знає найкраще сам уряд. Це знає і така орґанізація як Еф Бі Ай. Це знає і державна скарбниця, хочби з акції вправі воєнних позичок і тих двох воєнних кораблів, що їх збудовано своїми окремими датками. А чи наш скромний орґан не дістав спеціяльного признання за кампанію в справі воєнних бондів? І то таке, що поставило його у ряді 50 найбільших газет в краю, як це було в кампанії за Сему Позичку.

Або це: Чи тоді, як комуністи, включно з ступайками з У. Щ. Вістей, пятнували політику през. Рузвелта і розпинались за те, щоб не іти війною проти Гітлера, бо Сталін був тоді з ним у спілці, Український Конґресовий Комітет не пятнував усіх диктаторів і чи не заявився вже тоді за стопроцентове попертя заграничної політики вашинґтонського уряду? Або нині, по війні, хоч ми, американські українці, маємо не один жаль до уряду за його мягку руку супроти совітських насильств над українським поневоленим народом, як й іншими народами, то чи проте не стоїмо при цьому вірно в переконанню, що він робить що можливе, щоб усунути насиля та довести світ до порядку, оминаючи війни?

А як поводяться комуністи? Що виписують У. Щ. Вісті?

Вони взивають до акції проти уряду! Пікетують у Вашинґтоні державний секретаріят. Домагаються негайного усунення з уряду секретара стейту Бирнса і т. д. Виписують за вказівками свого „вожда", Вилйема З. Фостера, стоси обвинувачень проти уряду Злучених Держав, закидуючи йому, що веде „політику американського імперіялізму та „сувого відношення до Совєтського Союзу". Ще за ту, як кажуть, „реакційну політику" винують теж і през. Трумана. Знов назначення амбасадором до Китаю такої людини як ґенерал Маршал вважають „продовжуванням політики імперіялізму".

Ось це є зразки того, чим годують теж і українські комуністи з У. Щ. Вістей українських робітників в Америці. Вони ставлять виразно, як завжди, так і тепер, інтереси червоної Москви на першому місці. Критикують американський уряд не з боку американських інтересів, а так, як приказує Кремль. Так поступають і беруться вчити американських українців американського патріотизму. Чи не безличність?

Наша китайська політика

Ідеалізм та реалізм — це ціхи американської політики в Китаю. Секретар стейту, Джеймс Ф. Бирнс, переслуханий Сенатським комітетом для заграничних справ у звязку з закидами б. амбасадора до Китаю, ґен. Петрика Ж. Горлія, підкреслив, що уряд допомагав і далі допомагає, щоб Китай піднісся економічно та був обєднаний і перетворений на справжню незалежну демократичну державу. Це так з ідеалістичного боку.

А як з практичного, з реалістичного?

Китай це давна територія для американського ринку. Війна з Японом стримала американський експорт до Китаю, але підготова до віднови експорту на велитенську скалю йшла вчасі війни.

Ледви булиб сяк-так наладнані відносини в Китаю, а вже американські підприємства мали, на підставі плянів, рушити туди з усяким крамом: від голки й нитки, до вантажних авт-троків та машинерії для будови фабрик. Тимто й такою пильною справою стало устійнити американську політику в Китаю, а водночас наладнати реконверзію в американськім автомобілевім промислі. Мабуть тому згодилася юнія автомобілевих робітників на тайні переговори з підприємством Дженерал Моторс, бо — „небеспека у проволиці". Загальний начерк відбудови і упромисловлення Китаю американськими засобами й силами представляється так:

Упродовж двох найближчих літ має вибратися до Китаю яких 5,000 американських інжинірів і вправлених технічних робітників, щоб пустити Китай на промисловий шлях. Китай не може все рахувати на технічну поміч з Америки, тому мусить заступити в недалекій будуччині американських інжинірів своїми силами. Ці сили треба щойно вивчити. В Китаю нема відповідних високих шкіл, отже 2,000 китайських студентів треба вислати до Злучених Держав на високі технічні студії. Ці студенти стануть першими піонірами у створенню рідного китайського фахового персоналу для відбудови й розбудови китайського промислу.

Американські доляри вже помандрували в Китай. Через міжнародний Експорт - Імпорт Банк Китай дістав з Америки $560,000,000 позички на тимчасове упромисловлення краю. Одна третина цих грошей вже передана до розпорядку китайського уряду Чіян-Кай-шека. Ці гроші мають бути вжиті на заплату замовлених матеріялів в Америці. Решта, тобто дві третини позички, має бути ужита на закупно дальших предметів упродовж 1946 року. Такі контракти підписав з Америкою уряд Чіян-Кай-шека. Отже, як хто валить цей уряд, підкопує інтерес Америки. Тому зрозуміле негодування в конґресі проти тих, хто тепер намагається змінити на велику скалю закроєну американську політику в Китаю.

З останних невиданих грошей цеї позички має піти яких $300,000,000 на транспортовий і комунікаційний виряд. А як ще що лишиться, то треба за такі гроші закупити машинерію до копалень, хемікалії, будівничий матеріял, малі річні й прибережні кораблі, на інжинірські пляни для будови доріг і на саму будову та на харчі для будівничого персоналу. Не треба забувати, що тих 2,000 студентів в американських школах має хтось утримати, а на це теж призначені гроші в згаданій позичці.

Для переведення плянів відбудови Китаю створено в Америці Китайсько-Американську Раду Торгівлі і Промислу. Є це організація, яка обіймає цілий наш край, а в ній злучених є 350 компаній, які заняті 50 різнородними промисловими виробами. Ця рада є інструментом для оживлення торгівлі з Китаєм, збирає інформації і передає їх своїм членам про все, що відноситься до потреб і відносин у Китаю. Упромисловлення Китаю це частина програми цеї ради. Саме тепер її агенти обіїздять всі стейти і розповідають підприємцям дива про можливости американського бизнесу в Китаю.

Пляни закупна потрібних матеріялів вже так далеко посунені, що рада „знає адреси й нумери телефонів отих фабрик, які щойно мають бути збудовані" в Китаю, як сказав один з представників ради. На початок треба розбудувати сталевий промисл у Китаю, бо там є тепер ледви пів дозина фабрик заліза. А тут у Злучених Державах грозять страйком робітники у сталевому промислі!

Щоб довести до справжнього започаткування будови різнородних фабрик, треба подбати про наладження транспорту як із Злучених Держав до Китаю, так і в самім Китаю. На розбудову комунікацій і транспорту призначено $840,000,000. За ці гроші мають придбати залізничий виряд, лодки й кораблі для водного транспорту; дальше матеріяли для направи і поширення земних шляхів, на закупно літаків і т. п. Упродовж двох літ Китай мусить направити яких 15,000 миль доріг, побудувати нові дороги довжини 6,000 миль. Уже тепер потрібно там для таких цілей 20,000 вантажни „троків", 10,000 авт і автобусів, а для їх урухомлення китайці будуть потребувати 30,000 ґумових опон на колеса, 700,000 тон ґазоліни і т. п. Серед оцих велитенських приготувань і надій вийшли на страйк автомобілеві робітники, які саме мають виробити намічені авта, троки, боси...

Це лише мала пригадка про це, які потреби має Китай з його 450,000,000 голов населення. А за це Америка має щось дістати з Китаю і тому там треба розбудувати тамошний промисл для використання природних багатств. Коли все те взяти під увагу, кожному стане ясно, чому Америка мусить мати устійнену свою політику супроти Китаю і в самому Китаю, в якому вже вложені американські біліони для втримання державної самостійности цього краю.

Сенатор Джеймс М. Тоннел, (Делавер).

Чи промисловці можуть піднести робітникам платню?

Нема в Америці такого чоловіка, який не хотів би бачити свою країну багатою і проперуючою. Під час спору між робітниками і промисловцями одні одним закидають „упередження і несправедливість", але проте обидві сторони стремлять до того, щоби господарське життя в Америці було нормальне, забеспечене і щасливе.

Шукаючи виходу з теперішнього спору, ми не можемо оминути дуже важного питання; питання про негайне підвищення робітникам платні і споможність фабрикантів зробити це в такій мірі, як робітники домагаються. Це є основні питання і без їх полагодження про добробут навіть мови не може бути.

Щодо підвищення робітникам платні, то нині майже всі годяться, що це **треба** зробити. Президент Труман сказав недавно в своїй промові, що урядовий звіт про відносини в американській індустрії піддержує заяву робітників, що втрата надчасової праці, деґрадування, збільшення продукції робітникам і безробіття сильно підорвали заробітки американського робітника, якими він піддержував американський бизнес. Кажуть, що нині вже найскупіший працедавець готовий піднести робітникам платню на десять процентів.

Це добре, але якщо ми хочемо бачити індустрію в повнім русі, і, як хочемо, щоби наш нарід користав з перемоги, яку війна йому принесла, то робітникам треба дати відповідну підвижку платні. Таку, якаб скріпила їхню купну силу. Коли домагання робітників будуть узглядені, то на підставі обрахунку департаменту торговлі купна сила робітників збільшиться до кінця року на трицятьпять біліонів долярів. Якщо справа не буде полагоджена, то трицятьпять біліонів купної сили пропаде. Чи ви здаєте собі справу з того, що це значить? Чи ви знаєте скільки за цю суму можнаб купити харчів, машинерії, автомобілів й інших потрібних людям річей? Чи ви знаєте, до якої міри це моглоб зактивізувати промисл і дати робітникам спромогу заробітку?

Ми повинні здати собі справу, що добра робітнича платня є підставою американського добробуту. Коли Америка має бути економічно сильна, то в першу чергу американський робітник повинен бути добре плачений і мати сталу працю. Добро народу вимагає, щоб американська дитина мала що їсти, щоби була добре одягнена, та щоби відповідне мала помешкання. Це всі розуміють і всі з цим годяться. Але американські індустріялісти вперто відказуються підвищити робітникам платню. Вони кажуть, що не можуть піднести робітничу платню, бо як це зроблять, то автоматично піднесеться ціна на фабричні продукти. Чи факти з цим годяться?

На перший погляд може здаватися, що так. Але коли ближче приглянемось до того, що кажуть промисловці, то переконаємось, що коли після підвищення робітничої платні піднесуться ціни на продукти, то ціла справа зійде нінащо. Бо тоді підвижка робітничої платні не збільшить купної сили американського народу. Коли піднесуться ціни на продукти, то американський робітник не зможе купувати потрібних йому додаткових річей і торгівля стоятиме на місці. Всі ми знаємо, що коли так буде, то американський спосіб життя не зможе розвиватися. Не піднесення цін на продукти забеспечить і збільшить бизнесовцям й індустріялістам прибутки, а збільшення купної

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

125)

Передвістниками надходячої бурі зявилися висмівання хліборобів по всяких пресових орґанах, висмівання покищо незлобні, жартівливі. Та час до часу маска незлобности зривалася, зпід неї показувалися хижі пазурі, ікла... Хлібороби не зіставалися в довгу. Відгризалися, що вони нікому не обіцюють по двацять пять долярів тижневого заробітку, не обіцюють розпродажу пива шклянками чи без шклянок, ні інших таких дрібниць, як це обіцюють перед виборами інші партії. Пояснювали свої жадання й давали зрозуміти, що від тих жадань вони не відступлять.

А кріза не давала людям вільніше віддихнути. До роботи по давньому не було приступу. Державну допомогу одержували міліони. У хліборобських провінціях дошкуляла посуха. Південні, безлісні частини провінцій загрожували обернутися у новітню Саґару; там фармерство жило на допомозі сливе поголовно. Самовистарчальною стала північ, де ліси зберігли вогкість у землі, а населення вело мішану господарку. Гіреньке було те провадження. Худоба, хліб віддавалося за безцін. Набіл, яйця тижнями чекали хоч сякого такого збуту, за щобудь. Його величність доляр ставав все рідшим гостем у фармерських родинах. Ніяких надій, ні просвітку! Жилося от так, аби животіти!

Світові обрії заволікалися між тим чорними хмарами. В кабінетах політиків, в сальонах багатих верств, поміж безробітними і між фармерством отверто говорилося про неминучість нової світової війни. Занадто порізнилися системи влади світових держав, занадто переплуталися міждержавні інтереси... „Малі" льокальні війни в суті річи не вгавали майже від закінчення Великої Війни. Війна китайських провінцій, напад Японії на Китай, Італійсько - Абісинська війна, врешті горожанська війна в Еспанії, з різними допомоговими чужинецькими частинами обом воюючим сторонам. Щось наче спроба новітних технічних засобів війни світовими потугами. Тож скрізь говорилося не про те, — буде війна чи не буде — а про те, коли вона вибухне, хто дасть до того причину? Противні демократичному устроєви держави поспішно готувалися до виступу. А народи покірно ждали часу, коли похмурі політики подадуть знак починати різню і руїну...

Воєнна хуртовина нависала над світом, котила до прірви. Всякі договори й конференції її на якийсь час віддалювали. Ліквідувати причини війни ставало не по силах кожній державі поокремо, ні всім їм у купі. Тим то в передишках, поміж конференціями і договорами, творилося міждержавні бльоки, всякі „осі" і союзи, не завжди доцільні, вимагані хвилевою одностайністю інтересів. Світ виразно поділився на табори. Перед у кожному таборі вели державивелитні. Наче діти до матерей тулилася до великодержав дрібнота - державки друго і третьорядні. На Сході Европи і в Азії загадочним Сфінксом стежила за світовими подіями великодержава, від кількох соток літ „тюрма народів". Дрібні державки її відділювали від іншої, системою влади з нею спорідненої, войовничої держави, що завдяки поблажливости держав-переможців у Великій Війні, по програній знов вбилася в піря, стала світовою потугою, загрозою для цілого світа. У південній Европі їй додержувала кроку третя держава, задивлена у минулу велич і силу давнього Риму. На Далекому Сході на своїх перелюднених островах таємничо суєтилася держава „синів сонця". І кожна думаюча людина могла певно вгадати, хто і з ким розпічне світову заверюху. Проголошення війни сподівалися з дня на день. Середньо европейська великодержава на всі сторони провадила всякі „аншлюси" і з кожним новим успіхом все сміливіше брязкала зброєю. Громом з ясного неба видався для людства союз тої держави з східно - европейською „тюрмою народів", саме у жнива. Світова заверуха стала питанням годин, не днів...

У такий грізний час, перед молоченням, року початку другої Світової Війни у невеликій, у вугли будованій хаті Безхатних відбувалася нарада ініціяторів хліборобської орґанізації. На почесному місці, за столом, зовсім сивий суддя Дорінсайд. Обіч — його зять, Артур Стронґґед і син, Едвард Дорінсайд Молодший. З другого боку господар хати. Господиня й обі дочки судді клопочуться перекускою: куховарок чи покоївок на фармах не держать, жінки мусять самі готувати й подавати. Коло мамів дітвора ввихається. Святослав Безхатний, хлопчак років трьох, вчить малу Марусю Стронґґедівну ходити. Щось їй доказує одним їм обом зрозумілою мовою. Ростислав Безхатний щойно зводиться на ноги, падає і знов зводиться, невдоволено сам з собою розмовляючи. Може тут вперше заприязнюється майбутня подружна пара, хто то може знати? Діточа приязнь щира і трівка, без облуди і фальшивої етикети. Адже найщасливіші подружі пари творять люди, знані собі взаємно з малих літ...

Дорінсайди приїхали в Північний Саскачеван відвідати приятеля, а по при те обговорити поступовання хліборобів на майбутне. До властивого зудару щойно доходило. Здобутки хліборобів за минувший рік надто малі. Одними словами, хоч як гарними, твердого селянського розуму не переконаєш. Дорінсайдів зять прибув, щоб краще з давним знайомим запізнатися, а Дорінсайдівни — завдяки Надії. Старий суддя розважно вияснював стан річей. Справді, виявлявся він надто безвиглядним.

(Кінець буде).

На шляху до американської єдности

Огляд книжок — Степан Пірс.

Недавно вийшла з друку одна незвичайна книжка — „Одна Нація", розуміючи під тим Америку, якій присягають американці, як „неподільній, свобідній та справедливій для всіх". Авторами цеї книжки є добре-знаний письменник Волес Стеґнер та редактори журналу „Лук". Книжка має яких шістьдесять сторінок та поверх трьох соток фотоґрафій і подає історичний огляд деяких американських расових та релігійних ґруп. Складається вона з двох частин: в першій показано, як впливали упередження на життя восьми описаних ґруп; в другій вказано ті міри, які американці вже приняли для творення єдности під гаслом „свобода й справедливість для всіх".

Для підготовки матеріялу до книжки, В. Стеґнер та фотоґраф журналу „Лук" їздили по цілій Америці майже цілий рік, відвідавши майже всі стейти в Америці та значну частину Мексико. Вони збирали старі фотоґрафії та сами робили нові знимки. В книжці подано матеріял, який не тільки знайомить з істнуючими упередженнями, але також малює життя меншинових ґруп, їх місце в громадському житті, культурні та звичаєві особливости.

В книжці описані ті ґрупи, особливости яких як „відмінних", „нижчих", часто перебільшують — народи тихоокеанських рас (филипинці, американські японці, хінці); мексиканці, американські індіяни, нігри. В двох розділах книжки говориться про дискримінацію на основі релігії по відношенню до жидів та римо-католиків. Всі ці згадані вісім ґруп разом творять майже одну третину населення Злучених Держав.

Візьмім для прикладу мексиканську ґрупу. Про них певне менше знаємо ніж про інші меншинові ґрупи. Нараховують їх до 3,500,000. Багато з них є громадянами вже давно, але більшість — іміґранти або діти еміґрантів. В переписах населення зараховано їх „білими", але загал не вважає їх такими.

В книжці присвячено мексиканцям три ілюстровані розділи. В однім говориться про тих, що приїздили з Мексико до Злучених Держав на сезонову працю на фармах. В другім є мова про так званих „гиспанос", що є нащадками еспанських кольоністів південно-західної Америки, які прибули до Америки ще до пилґримів. В третім говориться про молодих американців мексиканського роду з Лос Анджелес, Каліфорнія. Пару літ тому про них писали в ґазетах як про „дитячих ґенґстерів" та „ножами озброєних напасників", що носили особливий одяг — „зут-сут". Це правда, що між тою молоддю відбувались часті непорозуміння, сутички, що їх особливий одяг т. з. „пачучос", викликав підозріння. Проте соціяльні робітники які найкраще знають справу, кажуть, що то є звичайна молодь, що опинилась на роздоріжжі — відійшла від мексиканського світу своїх родичів, але не принята американцями в своє оточення. Рада Молоді в Лос Анджелес подала їм помічну руку, орґанізуючи спортові товариства, клюби. Війна дала їм більше можливостей щодо праці за посередництвом орґанізації справедливого прийняття на працю, як також і в армії.

Поміщені в книжці фотоґрафії знайомлять нас насамперед з життям молодих американських мексиканців в їх злиденних хатах, чи на сходинах десь в куточку „дроґстору", чи в іниших закамарках, бо інші мінсця для них були закриті. Але перекиньте пару сторінок і побачите, як деякі з тої самої молоді працюють, вчаться нових ремесел, носять військовий однострій, країни, за збереження свободи, якої вони боролися й вмирали. Цікаво завважити, як змінився вираз їх обличчя, виглядають певними, маючи ціль перед собою.

Подібні зміни можна побачити і на фотоґрафіях з американських індіян. Вони вказують, як багато для них зробив уряд, стараються задоволяти їх спеціяльні потреби, щоб вони могли жити так як інші американці в той же час зберігаючи свої окремішности. Филипинців показано на тій праці, яку виконували до війни — і виконують тепер — при сільському господарстві, яким займається більшість з них. Проте на деяких фотоґрафіях бачимо филипинців, які мають власні підприємства, провадять типове американське життя. С. Франсиско вибрало в книжці для ознайомлення з життям хінців в Америці. Життя в хінських районах всіх міст майже однакове — живуть бідно ,скупчено. В книжці показано проєкт нового розббдовання хінського району в С. Франсиско. В розділі про життя американців японського роду показано умови їх життя до перевезення їх зі західного побережжя в глиб країни, умови в місцях нового розселення, а також вказано, як вони починають творити нове життя після звільнення. Життя ніґрів спочатку показано в умовах бідноти, перенаселення, відокремлення в в злиденних школах, в найгірших помешканнях в деяких частинах країни. Далі є фотоґрафії відомих ніґерських артистів, вчених, докторів, а також одної громади, де чорні живуть в добросусідських відносинах з білими, як і білі з чорними. В книжці „Одна Нація" пригадуються також сензаційні оповідання про життя в закритих католицьких монастирях, що їх поширювали колись вороги католицтва, але разом з тим подані фотоґрафії, які виявляють мирне монастирське життя та самопожертву і любов до інших. Жид, як вказує книжка, може бути дрібним продавцем, що возить свій крам на маленькому візочку, а може бути і Бернаром Барухом, чи таким як Алберт Айнштайн, Едді Кантор, чи кравцем. Він також може бути одним з тисячів, що впали героями в цій війні.

„Одна Нація" вже дістала дві нагороди за своє конструктивне, фактичне дослідження життя тих американців, що є „відмінними". Вона була визначена як нагороджена книжка з серії книжок про життя в Америці. Була відзначена цього місяця в Ню Йорку, в Карнеґі ГоҐл орґанізацією „Камон Кавнсил фор Америкен Юниті", при нагоді доручення цею орґанізацією нагороди Франкові Синатрі за його працю в тій самій ділянці — за ліпше порозуміння й співпрацю між різними ґрупами американського населення.

Загальна Рада — ФЛІС.

Куток мови

ХИМІЯ, ХЕМІЯ ЧИ ХІМІЯ?

Науку про первні та їх сполуки називають з грецька химією, одначе в західну Европу дісталося це слово через арабів в виді слова „алькімію", яке присвоєно як „альхемія". Альхемія була наукою, що ставила собі за мету переміну звичайних металів у золото. Яке було походження слова „химія" в греків, можна тільки догадуватися, але певна річ, що таке слово було. Воно писалося через так зване „довге е", або „ета". В кожнім випадку, коли українцям приходиться переписувати грецьке слово, де приходила ця буква, вони переписували його через „и". Видна річ, що буква „и" відповідала грецькій „еті". Оттак писане через „ету" імя Міхаел переписано на Міхаіл, Нікетас — Нікита, Нікефорос — Нікифор, Нікодемос — Нікодим і т. д.

Що грецька „ета" звучала більше подібно до и, як до е, видно й з того, що словник анґлійської мови Вебстера згадує, що давніший спосіб писання слова химія в анґлійській мові був через „у" а не через „е", отже CHYMISTRY, CHYMIST, CHYMICAL, а тільки згодом змінено його на CHEMISTRY, CHEMIST, CHEMICAL. Галичани приняли польський та німецький спосіб писання грецьких слів за правильний, отже призвичаїлися писати слово химія на польський та німецький лад — хемія. Враз з тим наддніпрянські українці, що вчилися в російських школах, згубилися між „и" й „і", як і між „г" і „ґ". Тому, що в російській мові буква „и" читається „і", вони дуже часто пишуть „и" там, де повинно бути „і" (прим. „всих" замісць „всіх" — бож походить це від „всі"), а „і" там, де повинно бути „и". В додатку тепер українцям приписано Москвою правило писати чужі слова в українській мові так, щоби вони були в російській вимові. В російській мові грецьке слово „химія" вимовляється „хімія", — послідовно приписано й українцям вимовляти і писати „хімія".

Хочемо вірити, що українська мова колись освободиться від російських правил і тому не спішимося їх приймати; отже не пишемо ані на російський спосіб „хімія", ані на польський спосіб „хемія", а пишемо на старий український спосіб „химія".

* * *

Це подав „Український Голос" з Винипеґу. Від себе подамо такі завваги: Українська Енциклопедія вживає слово „хемія"; Словар Російсько-Український Уманця і Спілки перекладає російське слово „химик" на українське „химик" і „хемик"; Українсько-Італійський Словар Евгена Онацького з 1941 р. уживає українського слова „хемік"; Український Стилістичний Словник проф. І. Огієнка знає слово „химія", покликуючися на вимову грецької букви „ета" на українське „и"; Словар Чужих Слів д-ра Кузелі й Чайківського подає українське слово „хемікалії" і „хемія"; Словничок Української Мови д-ра Костя Кисілевського (Станиславів, 1927) подає „хемік", „хемічний"; Німецько-Український Словар В. Кміцикевича і Спілки (Чернівці, 1912) уживає українського слова „хемія".

Зогляду на таку різнородність наша ґазета буде дальше придержуватися слова **„хемія"**.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

7. грудня 1905.

ІТАЛІЙЦІ ГРЕКО-КАТОЛИКИ В АМЕРИЦІ.

У першій місії, яка відбулася в нюйорській українсько-катол. церкві св. Юрія від 27. листопаду до 3. грудня, брали участь такі душпастирі: о. Й. Чаплинський, о. Л. Левицький, о. П. Тимкевич, о. Ол. Улицький, о. Мірошай та грецько-католицький італійський священик о. Піноля.

ЗАЗИВ І КВЕСТІОНАР ЮЛІЯНА БАЧИНСЬКОГО.

„Дорогі Браття, Краяни! Перед пару місяцями, коли я приїхав до Америки, щоб Вас відвідати і поговорити з Вами і придивитись, яке життя зготовила Вам доля в тій новій землі, вільній Америці, привитав я Вас в українських ґазетах і просив, щоби Ви, як зійдуся з Вами і буду питати Вас, як Вам живеться, які маєте зарібки і т. д. — щоб Ви від мене не сторонили, а все мені щиру правду оповідали. Я й заповів тоді, що все те, що мені оповісьте, спишу, а опісля оголошу в книжці, щоби Ваші краяни в старім краю знали, яка доля Вас тут стрінула... І я їздив з плейзу на плейз, сходився з нашими людьми, балакав з ними і всі вони мені щиро і правдиво всьо розповідали. Та мимо того все те ще замало. Америка така велика, а наші люди так по ній розкидані, що... я не міг зі всіми говорити".

Такий вступ написав Юліян Бачинський до свого квестіонара, поміщеного в виданню „Свободи" з 9. грудня 1905. р. Квестіонар обіймає 8 сторінок величини самої ґазети і 291 питань. Перше питання таке: Як називаєтеся?". Останнє: „Як думаєте, в який спосіб повинні зорґанізуватися наші люди, щоб міцно стояли, були сильні і щоб чужі їх шанували?" Адресу на відповідь подав Юліян Бачинський таку: Бакс 2, Нортгемптон, Па.

* * *

(Книжка Юліяна Бачинського, зладжена на підставі відповідей на цей квестіонар з 1905 року, під заг. „Українська іміґрація в Зєдинених Державах Америки" появилася щойно в 1914. р. у Львові. — Прим. редакції)

сили американського народу, яку зміцнить підвищення робітничої платні.

Статистику й економічні закони. Наприклад, економічний огляд післявоєнного періоду першої світової війни показує, що основи американського господарства в той час були цілком слабі і не тривкі. Робітнича платня була заморожена від 1924 до 1929 року, а як декому підвищено заробіток, то лиш на пять процентів. Але видатність робітника збільшилась в тім часі на двацятьпять процентів. Значить, що в 1929 році чотири робітники продукували такусаму кількість фабричної мануфактури, як в 1924 пять. Загальне обчислення показує, що промисловці мали в тім часі 72 процентів прибутків.

Сьогодні ми знаємо, до чого те все було допровадило. Ніхто з нас не хотів би пережевати таку депресію, яку ми пережили в 1930 році. А все через жажду великих прибутків, за якими вбивались великі промисловці, наражуючи робітничу клясу на нечувані неприємности. Були випадки, що робітники не мали за що купити найпотрібніші річі.

Нині вже 1945 рік. Нещастя ми якось перебули і повинні були дечого навчитись. Але чи так є? Переглянємо факти. Війна причинилась між іншим до того, що робітникам піднесено платню, але воєнні заробітки вже щезли. Та не щезла продукція. Навпаки, вона збільшилась на 25 відсотків. **Бизнесові прибутки в роках 1939-1944, перед заведенням більших податків, були дійшли до 365 процентів, а зиски промисловців в тім часі піднеслись на 370 процентів. Перед більшим оподаткуванням зиски американських торгівців у воєнний час виносили 84.7 біліонів долярів.**

Розуміється, що це великі зиски, але бизнесовці зараз скажуть, а хібаж ми не платили від доходів податки? Очевидно, що так, і то великі. Але проте в них все одно остався великий запас грошей. Бо по оплаченню податків промисловцям осталось пять біліонів долярів воєнних зисків. Цебто два з половиною рази тільки, як вони заробляли в мирні часи. В наступному році, 1945-1946, цебто в першім році реконверсії, прибутки американських індустріялістів виноситимуть шість біліонів долярів. Кажуть, що так буде і в наступних роках.

Державна комісія обрахувала, що капітал американських корпорацій, без банків й асекуракураційних компаній, виноситиме в 1945 році коло 50 біліонів долярів. Не треба також забувати, що переведений в конґресі закон про воєнні податки звернув промисловцям кілька біліонів долярів. Значить, що їхні фонди збільшились новими прибутками.

Конфлікт на індустріяльному горизонті можна спинити. Зробивши це, ми будемо прямувати до кращого, вигіднішого життя. Перед нами є ера добробуту, але треба вміти отворити до неї двері. Колиж не потрапимо цього зробити, то будемо бідувати так, як нині. Будемо гризтися доти, поки не зрозуміємо, що підвищення робітничої платні збільшить купну силу і дасть підстави до кращого життя. А гроші на це в Америці є.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОШУКУЄМО 319 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

181) Михайло Петрів, Шікаґо, Ілиной	$ 100.00
Попередно проголошено	18,070.00
Разом	$18,170.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВИЛИМАНТИК, КОНН.

З посвячення кивота на поміч українським скитальцям.

Мала й непохитна громада при українській автокефальній церкві св. апп. Петра й Павла в нашій місцевости складається з місцевих громадян і околичних фармерів. Тут приміщені відділи У. Н. Союзу, У. Н. Помочи і місцеве церковне сестрицтво та Молодечий Клюб. У неділю 4. листопада ця громада посвятила новий кивот на церковному престолі. Хоч був дощевий день, то народу зійшлося повно на службу Божу, яку відправив о. В. Горохівський із Честерфілду. Він теж виголосив проповідь, в якій між ін. згадав про потребу допомоги українському народови в теперішному часі. По Службі Божій відправив молебен за щасливий поворот наших хлопців з війни, а потім приступив до посвячення кивота, пояснивши його значіння в окремій замітці.

Після церковних церемоній зійшлися люди на обід. Було тільки, що треба було саджати другий раз за столи. По обіді підписаний сказав до зібраних відповідне слово про наших скитальців, порозкиданих тепер по цілім світі, а особливо в Европі. Потім промовляв ще гр. А. Лемешко, о. Горохівський, гр. Іван Селеман з Ню Бритен. По промовах, пішла збірка на допомогову акцію, яка принесла $72.40.

Зложили: Текля Гірчиця, А. Лемешка і А. Савка по $5; по $2: о. В. Горохівський, М. Смілка, Т. Лемешка, В. Гірчиця, К. Гірчиця, І. Селеман, В. Миколів; по $1: М. Галиш, п-на Писарко, І. Сирак, Л. Галиш, С. Пущинський, Г. Ковальчук, С. Пелехач, П. Ярецька, п-ні Кузик, п-ні Зенек, п-ні Семанчик, п-ні Яник, Моровський, М. Добуш, М. Кухта, М. Катаринич, В. Катаринич, В. Кінчик, В. Личак, Д. Добуш, П. Ганчар, Н. Ганчар, А. Мельник, Т. Туранський, І. Романович, В. Горошко, М. Данилюк, Г. Лукер, Л. Чупрак, В. Венгринович, М. Микитин, Я. Гук, П. Кінчик, С. Кінчик, Я. Ткач, П. Демеска, І. Кабан, А. Романович; решту зложено без підпису імен дрібними датками

Така маленька громада вже вислала першим разом $52, другим $75, а тепер, третий раз $72.40. В імени громади складаємо велику подяку всім жертводавцям, бесідникам і тим, що занимались збіркою. Рівнож уряд тої громади дякує всім гостям і приятелям, котрі прибули з дальших сторін за так гарне попертя нашої маленької громади. Гроші вислано на руки до Комітету у Філядельфії.

Андрій Савка.

Вояки з Сиґналового Корпусу в Бурмі навантажують прилади на мули.

Рядовик першої кляси Вилієм Скат з Гайдер, в стейті Кентокі, і рядовик Делберт Е. Лонг із Сомнер, в Ню Мексику, навантажують радіовий виряд на свого улюбленого мула. Одною з кількох нагод, які дає молодцям у віці 17—34 літ включно вступлення до американської армії, є наука ремесла.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

АМГЕРСТ, МАСС. — У списі жертв має бути, що члени відділу зложили $26.

П. Г. з 301 від. У.Н.С. — Ви читали, але добре не дочитали, „Листопадові свята" не належать до „підприємств", про які ми писали, хоч знаємо, що з усіх того роду свят іде дохід, якщо є, на якісь добродійні цілі. Ми писали про „ювилеї" осіб, гостини, забави, а не про концерти.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРІДЖПОРТ, ПА. — Бр. св. Петра й Павла, від. 383, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в гали парохіяльній, 494 Форд ул., в год. 2. пополудні, просимо всіх членів бути на зборах вислухати звітів за 1945 рік і вибрати уряд на 1946 рік. — І. Грудзінський, Ю. Кушнір, П. Муц.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Branch 289 of the Ukrainian National Association will be held Sunday, Dec. 16, 1945 at 2:00 P. M., at the Ukrainian Hall in Irondequoit. Election of officers will be held so it is the duty of each member to be present at this meeting. — S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. B. Hussar, Sec., 291 Hudson Ave.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — **Річні збори** Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. грудня, в годині 12:30 пополудні, в парохіяльній гали при Корте і Оклей Булвард. Обовязком всіх членів є бути приявними. — І. Меґай, предс.; М. Батюк, фін. секр.; П. Хомин, рек. секр.; І. Сливка, кас.

НАЙСТАВН, ПА. — **Річні збори** Бр. св. Володимира, від. 105, відбудуться в неділю, 16. грудня, в годині 3. пополудні, в галі Української Громади, 2051 Ровен ул. Буде звіт контр. комісії і вибір уряду на 1946 рік, як також вибір делеґата на Конгрес. — Л. Слободян, предс.; О. Вовчек, кас.; С. Слободян, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 15. грудня, в 7. годині ввечір, в товариській салі. Просимо членів явитися на означений час, бо буде вибір урядників на 1946 рік та інші справи до полагодження. Просимо організувати нових членів і привести з собою на збори. Члени, що не будуть на річних хзборах, мусять повинуватись усім ухвалам річних зборів. — Р. Ружила, предс.; П. Наконінський, кас.; Д. ободяк, секр.

ГЕМОНД, ІНД. — **Річні збори** Бр. св. І. Хрестителя, від. 107, відбудуться в неділю, 16. грудня, в год. 2:30 пополудні, в церковній галі. Просимо всіх членів прийти хач раз на рік і вибрати уряд та полагодити справи. — Уряд.

НЮАРК, Н. ДЖ. — **Річні збори** Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 14. грудня, в год. 8. ввечір, в Січовій Галі, 606 — 18 Еве. На цих зборах буде звіт урядників за біжучий рік і вибір уряду на 1946 рік. Кожний член повинен бути на зборах. — За уряд: О. Паньків, пр.; Н. Баранюк, секр.

КАРНЕҐІ, ПА. — **Річні збори** Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 384, відбудуться в неділю, 16. грудня, в год. 2. пополудні, в церковній гали. Пожаданим є, щоб кожний член явився. — І. Головатий, предс.; З. Судяк, кас.; М. Ленінський, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде цілорічний звіт і вибір урядників на 1946 рік та інші справи до полагодження. — М. Ключка, предс.; А. Матолич, кас.; А. Романюк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Відділові збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 16. грудня, в У. Н. Домі, 183 Фліт ул., в год. 6. ввечір. Кожний довгуючий член повинен вирівнати свою річну вкладку за 1945 рік. На цих зборах буде вибір делеґата на Український Конгрес до Вашинґтону і назначення дня річних зборів. — І. Грабар, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — **Річні збори** Бр. св. Петра й Павла, від. 274, відбудуться в неділю, 16. грудня, в 1. год. пополудні. Обовязком кожного члена є бути приявним на зборах, бо є важні справи. Буде звіт урядників і контр. комісії та вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: М. Володцак, предс.; Я. Петрич, кас.; П. Сильчак, сек.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Отсим повідомляємо членів і членкиць Бр. св. Василя Великого, від. 161, що **річні збори**, відбудуться в суботу, 15-го грудня, в одині 6. ввечір, в гали 600 Гленвуд Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт і вибір урядників на 1946 рік. — За уряд: В. Папінчак, предс.; А. Дзюла, фін. секр.; А. Підуфалий, кас; Й. Литвин, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Будуть важні справи до поладоження. Уряд і контр. комісія дадуть річний звіт. Буде вибір уряду на 1946 рік. Просимо привести своїх знайомих, щоб вписати до У. Н. Союзу. — А. Погранична, предс.; А. Оґар, кас.; Анна Гнатюк, секр

БОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в суботу, 15. грудня, в год. 8. ввечір, під ч. 1243 Пюрітен ул. На порядку дня звіт з року 1945 і вибір уряду на 1946 рік. Просим приєднувати нових членів. — **Уряд.**

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Петра й Павла, від. 27, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 16. грудня, в годині 3. пополудні. Просимо членів явитися, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: Лавровський, предс.; Гураль, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в годині 2:30 пополудні, в У. Н. Домі, 1400 — 4. ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт урядників за цілий рік, і вибір уряду на 1946 рік та інші важні справи, які мусять бути полагоджені на цих зборах. Просимо всіх членів, щоб з кінцем року кожний застановився, чи його родина, діти і внуки належуть до цеї організації, якою ви так дорожите. Як що ні то ми радо вам послужимо на цих зборах. — За уряд: І. Балабан, предс.; М. Земледух, секр.-кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Подаємо до відома членам Бр. св. Василія, від. 339, що **річні збори** відбудуться в суботу, 15. грудня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів бути приявними на цих зборах, бо маємо кілька важних справ до полагодження. Буде звіт контр. комісії за минулих 6 місяців і вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: І. Сорока св., предс.; І. Сорока мол., кас.; А. Хромяк, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 15. грудня, у свій гали с Укр. Нац. Домі, 216-218 Ґренд ул., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на час, бо буде вибір уряду і багато інших справ є до полагодження. Приведіть нових членів до Тов., щоби заступити тих, котрі від нас відійшли, значить забитих на війні і померлих. До У. Н. Союзу вписуйтеся самі і дітей та внуків. Уже би час, щоби вибрані делеґати на конвенцію щось впивали, бо це буде для вас встид коли будете мусіли сказати що ви нічого не зорґанізувати. Довгуючі члени, коли не заплатять свої вкладок, будуть суспендовані. Не приявний на цих зборах член підлягає карі згідно зо статутом. — За уряд: І. Малик, предс.; В. Троць, кас.; П. Малицький, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — **Річні збори** Бр. св. Володимира, від. 65, відбудуться в суботу, 15. грудня, в годині 7. ввечір, в салі парохіяльній при Савт ул. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: Т. Федош, предс.; Г. Налепа, кас.; А. Смит, фін. секр.

ГАРВЕЙ, ІЛЛ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 335, повідомляє своїх членів, щоби прийшли на місячні і **річні збори** в неділю, 16. грудня, в годині 3. пополудні, в галі У. Н. Дому, 14832 С. Пейдж Еве. Нова адреса секретаря є: Antin Buben, 5243 So. Wolcott, Chicago, Ill. — За уряд: Н. Гуцул, предс.; А. Кохарський, кас.; А. Бубен, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в год. 2:30 ополудні, в Укр. Хаті, 2240 Грейлінґ ул. Тому, що на них зборах буде вибір уряду на наступний рік, кожний член повинен явитися, інакше заплатить кару згідно зо статутом. — Й. Крупка, секр.

СЕҐІНАВ, МІШ. — Відділ 309 повідомляє своїх членів, що **річні збори** і вибір уряду на 1946 рік відбудуться в неділю, 16. грудня, в годині 1. пополудні, в домі секретаря А. Варяна, 308 Florence St. Не явившіся на збори члени підлягають карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Ева Кінаш, предс.; А. Варян, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів і членкиць, що **річні збори** відбудуться в суботу, 15. грудня, в годині 7. ввечір, в гали У. Н. Дому при Мартін ул. Буде звіт з минаючого року і вибір уряду на 1946 рік. Усі члени і членкиці повинні явитися хоч раз на рік на час, бо маємо також інші справи до полагодження. — В. Братусь, предс.; А. Дяків, кас.; В. Бартош, секр.

РАНКІН, ПА. — Бр. св. Григорія, від. 24, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в 2. год. пополудні, під ч. 231 2. вул. Просимо прийти численно хоч раз в році і привести нових членів. Буде звіт за 1945 рік і вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: Анна Круль, предс.; Анна Кушнір, кас.; Н. Щур, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. — **Річні збори** Тов. Запорозька Січ, від. 284, відбудуться в суботу, 15. грудня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9 вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: М. Гудима, предс.; О. Петришин, кас.; І. Василюка, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 359, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 16. грудня, в гдині 2. пополудні, в парохіяльній салі, 4950 С. Павліна ул. Обовязком кожного члена є вирівнати свої вкладки цего року. — За уряд: В. Гринець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Подаємо до відома членам Тов. Запорозька Січ, від. 385, ро **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в церковній галі, в годині 3:30 пополудні. Будемо принимати нових членів старших і дітей, буде звіт з року і вибір уряду на 1946 рік. Усі члени мають явитись на час. — Й. Ґреськів, предс.; О. Шабатура, кас.; О. Козак, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — **Річні збори** Тов. ім. Богдана мельницького, від. 345, відбудуться в ндеілю, 16. грудня, в 11:30 рано зараз по Сл. Божій, в церковній гали при православній церкві, 505 — 4 ул. Н. І. Просимо всіх членів конечно і обовязково прийти на ці збри, бо є до полагодження справи, котрих не можна було полагодити на місячних зборах. Також просимо ко ного члена, щоби старався придбади хч одного нового члена в цім місяці. — За уряд: О. Пилатюк, предс.; А. Процай, кас.; П. Андрущак, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 8. листопаду 1945 р. помер у 71. році життя

ТЕОДОР РЕМІЗОВСЬКИЙ,

член Бр. св. Апп. Петра й Павла, від. 58 У. Н. Союзу в Ютіка, Н.Й.

Покійний походив з села Барилів, повіт Радехів, Галичина. Полишив у смутку жену Наталію, дочки Софію, Марію і Катерину, і сина Ліо, котрий служить в Американській Армії.

Похорон відбувся в неділю, 11. листопаду. Поховано на українськім цвитари св. Апп. Петра й Павла в Ютіка, Н. Й. — В. Й. П.!

А. Шанайда, секр.

Дня 26. листопаду 1945 р. помер у 69. році життя

ЛУКА ВОЙЦЬО,

член Бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж.

Покійний походив з села Полонна, повіт Сянок, Галичина. До У. Н. Союзу і Братства вступив 1918 року. Полишив у смутку жену Марію, 4 синів: Мартина, Стефана, Михайла й Йосифа, дві подружені дочки: Фену й Анну, та 5 внуків й брата Петра.

Похорон відбувся 1. грудня з дому жалоби до укр. гр.-кат. церкви св. Володимира. — В. Й. П.!

А Смит, секр.

БРОНКС, Н. Й. — **Річні збори** Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 15. грудня, в год. 7:30 ввечір, в церковній гали, 1745 Вашинґтон Еве. — В. Морозович.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, в годині 1. пополудні, в Українській Гали св. Арх. Михаїла, 74 Норт Лорел. Довгуючі члени мають прийти і заплатити свій довг. Будуть важні наради. — За уряд: В. Шипула, предс.; О. Костюк, секр.-кас.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, точно в 2. год. пополудні, в гали парохіяльній, 803 Фронт ул. Обовязком кожного члена є **прийти** на збори, бо буде звіт уряду і вибір уряду на 1946 рік. Членів, що платять свої вкладки річно, просимо заплатити найдалі до 25-го, бо вкладки мусять бути вислані до гол. канцелярії. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх залеглостей на час, будуть суспендовані. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ДЕРБИ, КОНН. — Тов. Зап. Січ, від. 23, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в год. 2. пополудні, в Іґелс Галі, 229 Мейн ул. Буде вибір уряду на 1946 рік і інші справи до полагодження. Не приявний член підлягає карі згідно зо статутом. — Т. Захаревич, предс.; А. Презкович, кас.; І. Бінковський, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — **Річні збори** Тов. Любов, від. 370, відбудуться 16. грудня, в церковній гали, 127 Парк ул., в годині 12:30 пополудні (зараз по Сл. Божій). Взиваємо всіх членів прийти на час щоб можна полагодити всі справи. Член, що не прийде на ці збори, підлягає карі. — П. Воляник, предс.; О. Гіна, кас.; М. Сампара, секр.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

ПОШУКУВАННЯ

Маріян Соханя, який знаходиться в Німеччині, пошукує **Анни Шкварок** (Басьчика), має жити в Дітройт, Міш., а також **Іван Козак** пошукує своєї сестри і шваґра **Пелагії й Емануїла Кромідас,** які мають жити в Асторія, Л. Ай. Н. Й. Інтересовані хай пишуть: **Іван Козак,** Ukrainische Komitet, Karlsfild Barrack 3/28, Germany.

Анастація Букшована, з дому Щепанюк, пошукує своїх братів **Івана й Григорія Щепанюк,** синів Стаха й Теклі Щепанюк, та шваґра **Миколу Флусту.** Всі з села Зебрів, пов. Тернопіль.

Олекса Букшоований пошукує своєї родини: **Параскевія Белдок,** з дому Петрусик, **Миколи Петрусик і Марії Петрушенко.** Всі з села Воробіївки, пов. Тернопіль. Писати: **Букшований Олекса і Анантазія,** D. P. In. C. 00989776, D. P. A. C. Eichstatt (Germany), c/o W. O., UNRRA Team 555, 3rd Army Corpt, A. P. O. 403, U. S. A.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1295. Неустрашимий.

Через крати клітки Тарзан завважав дивну постать. Він догадався, що це той пан, якого всі бояться.

„Я Цезар Стенар" — заговорив чоловік. „Я тут найвищий пан. Ти бачив, що дїється з такими, хто мене не слухає".

І він показав пальцем на льва, який додав жінку. Він ще додав: „Тесаме станеться із тобою, як ти не заберешся негайно звідси".

„А я не вступлюся" — заявив Тарзан. „Я маю притоку розправитися з тобою".